

Si hi ha algun pecat, crec, difícilment imputable a *InDret* és l'aldeanisme. Amb gran generositat, autors, subscriptors i lectors de 30 països de diferents continents formen part d'*InDret*. Aquesta dada és ja de per sí un poderós antídoto per al verí del costumisme jurídic. Ens encoratja, per descomptat, per a què les pàgines d'aquesta revista tractin d'acollir treballs que no mirin estretament als microproblemes d'un determinat sistema jurídic o d'un determinat gremi, difícilment intel·ligibles o d'escàs interès per a una comunitat jurídica més ampla. Intentem que *InDret* sigui l'espai natural de treballs que, tot i referits a un sistema jurídic determinat, estatal o no, puguin eixamplar el camp de visió des de l'ordenament de partida.

Emparcat, doncs, per les virtuts i mèrits aliens, cauré ara, ni que sigui per una vegada, en la temptació del localisme. A més a més, per partida doble: geogràfica i gremial. La majoria d'aquells que estem, amb diverses funcions, a les cuines d'*InDret*, dediquem la nostra vida professional a l'estudi acadèmic en una o altra Universitat espanyola. En l'actualitat, les facultats de Dret espanyoles es troben submergides en el difícil procés de gestar els plans d'estudi que regiran l'ensenyament i l'aprenentatge del Dret durant la propera generació. Deixant de banda una inveterada tradició hispànica –encara que fos ideada per la França napoleònica– que dictava els plans d'estudi, en Lleis com en la resta de matèries, des d'un despatx ministerial, el règim legal vigent –[Reial Decret 1393/2007, de 29 d'octubre \(BOE núm. 260, 30.10.2007\)](#)– és raonablement flexible. Confia gairebé per complet a les pròpies universitats –i aquestes, en gran mesura, a les respectives facultats– la concreció dels continguts que hauran d'omplir un esquelet dibuixat mínimament per les normes ministerials.

Els plans d'estudi vigents a Espanya es van limitar fa pocs lustres a *aggiornare* d'una manera cosmètica una tradició que segrega els juristes de la resta de ciències socials, i que imposa una compartimentació de la matèria jurídica en àrees de coneixement rígides, en illes intel·lectuals incomunicades amb l'exterior i en les quals els illencs parlen llengües –o argots, fins i tot mútuament incomprensibles. La comprensió apriorística de la matèria jurídica mitjançant “àrees de coneixement” configurades com vies úniques i excloents per a ensenyar i conèixer la realitat jurídica és una pura petrificació d'esquemes i divisions en bona mesura convencionals i avui, sens dubte, mereixedors d'anar-se'n al calaix. Aquesta manera d'acostar-se al Dret suposa una càrrega insuportable per al futur de la investigació i l'ensenyament jurídic, així com de les pròpies Facultats de Dret, per allò que té d'ossificació d'un esquema al servei de l'absència d'incentius i de competència, de l'autocomplaença irresponsable i del minifundisme.

És incomprensible que els estudiants de Dret continuïn sotmesos o aixafats per plans d'estudi que contempen al dret d'autor i la propietat intel·lectual com quelcom que s'ha d'explicar juntament amb –i per les mateixes persones que– la propietat de monts i mines o el cens emfitèutic i no amb les patents o les marques. Que situen acadèmicament l'assegurança al costat del Dret concursal i

la separen de la responsabilitat civil -i, a més, no permeten explicar què és l'aversion al risc, sense la qual no existiria l'assegurança-. Que pressuposen que professors capacitats per a exposar el contracte de comissió o d'agència no ho estan per a exposar el de mandat (i viceversa). Que impedeixen explicar de manera coherent i general -i no embotits en els racons de programes vetusts- el Dret del medi ambient o el Dret comunitari. Que pensen que es pot analitzar i practicar amb sensatesa, per exemple, el Dret penal i el processal penal sense conèixer tan sols els rudiments de com calcular la mitjana de demora en els afers que entren en un jutjat penal, o com ha crescut la població penitenciària al nostre país.

Afortunadament, les professions jurídiques, o algunes d'elles almenys, més exposades que l'acadèmica a l'aire fresc de la competència, fa temps que veuen aquest panorama des de ben lluny. L'ensenyament del Dret a Espanya no pot permetre's perdre una altra oportunitat, una altra més, d'agafar el tren que ens faci abandonar de debò el segle XIX. Tot està en les nostres mans, les dels professors espanyols de Dret. No hi haurà ara altres responsables. Molt està en joc, no sols per a les nostres petites parcel·les dins les universitats, sinó per al futur del funcionament institucional del país, que continua estant, majoritàriament, a les mans dels juristes. Un dels grans filòsofs de la Il·lustració i un dels pares de la ciència econòmica i de la modernitat va formular un savi i trist auguri sobre la naturalesa col·lectiva dels humans: *"People of the same trade seldom meet together, even for merriment and diversion, but the conversation ends in a conspiracy against the public..."*. Tant de bo aquesta vegada no es compleixi el presagi.

Fernando Gómez Pomar